

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

Titulus XXII. Apostoli.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

cruce pendente; eamque mentem deinceps, quoad liceret, totò annò conservaret. Daultreman. l. 4. cap. 2. de amore sect. 4.

Solent Simæ supra domus limen renovatas, anni redeuntis initiis, nescio quorum spirituum

imagines collocare. In earum locum successerunt insculpta singulis tabulis augustissima Jesu, & Mariæ, non nina, quæ simul ædium paternitatis suscipiant, & Neophytorum fidem protestentur. P. Nicol. Trigavius de Christiana expeditione l. 1. c. 10.

TITULUS XXII. APOSTOLI.

§. I.

Figura.

Ex Veteri.

Ubi erant duodecim fontes aquarum. Ex. 15. 27. Per duodecim fontes deserti, duodecim Apostolos intelligit S. Prosper parte. l. c. 38.

Duo lapides; Ex 28. 9. duo præcepta sunt dilectionis Dei, & proximi; quibus duodecim tribuum sculpta nomina continentur, duodecim Discipulis in hoc numero jam designantes, quos noster Sacerdos in humeris perfecta dilectione portavit. Id. p. 2. c. 3.

Ponesq; in eo quatuor ordines lapidum. Ex. 28. 17. Tertull. l. 4. Contra Marcion. c. 13. hisce duodecim gemmis dicit, significatos duodecim Apostolos. Iisdem enim significantur Apostoli Apoc. 21. 19.

In primo Ordine primus *Sardius*, qui ignis specie translucet. Significat fervidam doctrinam, & pro ea martyrium: est enim colore sanguineo, & igneo, quo feris terrorem incutit. Hinc Apoc. 21. 20. Tribuitur *S. Bartholomæo*, qui pro Christo excoriatus totus sanguineus ideoque demonibus terribilis fuit.

Secundus *Topazius*, qui partim cæruleo, partim aureo, imò omni colore resplendet, ait S. Isidor. l. 16. c. 7. Significat animum celestem, & ad omnia infractum; Tribuitur *S. Jacobo* fratri Domini, qui cælesti charitate irradiatus, per illam Judæos, omniæque terrena, supplantavit. Tertius *Smaragdus*, qui maxime virescit, ita ut res alias, quin & aërem, virore suo inficiat. Significat Virginitatem, & tribuitur *S. Joanni*. In secundo Ordine primus *carbunculus*, Græcè *αἰσθαλῆς*, id est, carbo ignitus. Significat ardentem charitatem; & tribuitur *S. Jacobo* fratri Joannis, qui ardens charitate Christi primus Apostolorum pro Christo martyr occubuit. Secundus *Sapphyrus*, qui cæruleus est, id est, cælestis coloris, & aureis punctis collucet; & radiis solis percussus ardentem emittit fulgorem. Significat eos, qui mente & vitâ in cælis versantur: unde in Apoc. tribuitur S. Paulo; vel potius S. Andrea; qui amore cæli, & radiis Christi, biduo apud eum manens percussus in ejus amorem exarsit & terrena omnia calcavit. Tertius *Jaspis*, gemma firmissima, & virens, ideoque Smaragdo sublimis. Significat fortitudinem fidei, & tribuitur S. Petro. In tertio Ordine primus *Ligurius*. Verisimile est, esse

Polyanth. Sac. Tom. I.

hyacinthum, interprete S. Hieronymo. Significat contemptrum terrenorum, & amorem celestem. Congruit S. Simoni, qui cælestibus, & suavissimis fuit moribus. Secundus *Achates*, quem Anselmus Boëtius insignis medicus, & gemmarius Rudolphi II. Imp. dicit, venenis viperarum, & scorpionum ictibus adversari. Cor recitat, ac adversus omne genus contagii tueri. Sitim ore contentus, manûque detentus, febrientium æstus compescit. Narratur, aquilam suò nidò imponere, ut pullos contra venenatorum animalium morsus tueatur. Tribuitur Judæ Thadæo. Tertius *Amethystus*, qui purpureus est, violaceus, & roseus, sculptura facilis, leniterq; flammulas fundit. Significat humilitatem; tribuitur *S. Maribæ*, qui nomine & in oculis suis, parvus fuit.

In quarto Ordine primus Chrysolithus, qui partim aurei, partim marini est coloris. Significat penitentiam, tribuitur *S. Maribæ*. Secundus *Onyx*, ita dictus ab humani unguis specie, datur *Fabiano* Anselmo Boëtio l. 2. de gemis ex Appiano. Mithridates Ponti Rex ferat duo millia poculorum ex onyche in suo thesauro habuisse. Ceram non recipit, ideo ad figilla aptissima. Tertius *Beryllus*, qui instar aquæ solis fulgore percussus, rubicundus est, & decorus; affertur ex India. Tribuitur S. Thomæ. Corn. a Lap. in Ex. 28. 17.

Elige duodecim viros. Jos. c. 4. 2. Duodecim viri electi à Josue sunt duodecim Apostoli electi à Christo. Hugo Cat. hic. Sicut Judic. 7. 6. nudis usus est milibus, sinistra quidem gestantibus lucernas in urnis latentes, dextra verò tubas: ita sacros Apostolos misit nudos in universam terram, ferentes lucernam miraculorum, & prædicationum tubam. B. Theodoretus q. 15. in Judic.

Et boves duodecim subter mare. 3. Reg. 7. 44. super quos mare positum est, nisi duodecim Apostoli? quibus recens in morte Christi consecratum Baptismi Sacramentum traditum est. S. Rupertus l. 3. c. 23.

Salomon 3. Reg. 4. 7. ut aula sua esset bene ordinata, ordinavit duodecim præfectos ex filiis Israel, quos constituit provisioni ciborum &c.

Derelicta sunt tantummodo labia circa dentes meos. Job. 19. 20. Quid per labia, nisi locutio? quid per dentes, nisi Sancti Apostoli designantur? qui in hoc Ecclesiæ corpore idcirco sunt positi; ut vitam carnalium correptione mordeant, eamq; à suæ pertinaciæ duritie confringant. Unde & eidem primo Apostolorum, quasi denti in ejus corpore posito, dicitur Act. 10. 13. *occide & manduca.* S. Greg. Mor. l. 14. c. 23.

Sagittas suas ardentibus effecit. Ps. 7. 14.

Q 2

Vo

Vocat Apostolos igneus sagittas ad inflammandam corda Credentium. S. Aug. hic. post medium.

Posuisti in capite ejus coronam. Pl. 20. 4. id est, in principio prædicationis ejus, coronam de lapide pretioso, id est, de lapidibus pretiosis, scilicet duodecim Apostolis. Hugo Card. hic.

Dispersa sunt omnia ossa mea. Pl. 21. 15. Ossa Christi Apostoli dicuntur: quia sicut caro ab ossibus roboratur; ita & corpus Christi, quod est Ecclesia, ab Apostolis firmatur. S. Hieronym. hic.

Vox Domini preparantis cervos. Pl. 28. 9. Cervos hic vocat beatos Apostolos, quorum pedes speciosi evangelizantium bona, utpote conculcantes serpentes, qui hominibus insidias struunt, & mortem afferunt. B. Theodoretus l. 2. in Cant.

Sagitta potentis acuta. Pl. 44. 6. Intellige sagittas acutas eos, qui per Orbem universum ad evangelizandum missi sunt. S. Basilius hic.

Convertentur ad vespem, & famem patientur ut canes. Pl. 58. 7. Non enim inveniebant canes egregii, scilicet Apostoli, copiam escarum apud inimicos Christi Judæos: paucos quippe ex illis manducare, id est convertere, & sibi incorporare poterant. Unde Petro efurienti ostensum vas linteum Act. 10. Rupertus in Gen. 27. l. 7. c. 8.

Animalia tua habitabunt in ea. Pl. 67. 11. Animalia Dei sacros Apostolos nuncupat. Ideo ipso equos Abacuc nominavit. *Viam fecisti in mari equis tuis.* 3. 15. Id. hic.

Virtus ejus in nubibus. Pl. 67. 35. Cum Apostoli docendi munus præceptoris more obissent, veluti quædam nubes, aquam è pelago Spiritus Sancti haurientes, irrigationem hominibus afferunt. Id. hic.

Nubes sunt Apostoli, & prædicatores: quia sicut nubes è terra, & mari in altum sublata à ventis impelluntur; ita Apostoli ex terrenæ humilitatis humo, & hujus sæculi mari, Dei gratiâ attolluntur, & Spiritu Dei impelluntur. Corn. à Lap. in Ezech. c. 10.

Elevaverunt flumina Domine &c. Psal. 92. 3. Fluvios sacros Apostolos vocavit: hi enim fluviorum instar omnem irrigationem hominibus attulerunt. B. Theodoret. hic.

Meliora sunt uberata vino. Cant. I. 1. id est, Apostoli tui, quos à te instructos vice tui substituis, multo sunt meliores, quam antiqui Prophetæ; quorum Spiritus erat acer, sicut vinum. At Spiritus tuorum Apostolorum est Spiritus amoris; suntque instar matrum, quæ uberibus lactant infantes suos. Lud. de Ponte hic. Ubera Christi Apostolos non incongruè accipimus: per ipsos enim in fide nutritur, & spiritali alimentò reficimur. S. Just. Orgelit. Ep. hic.

Similis dilectus meus capreæ, hinnuloque cervorum. Cant. 2. 9. Propter acerrimum visum, & velocem cursum ad omnes fines orbis speciosis pedibus Apostolorum currens. Philo Carpath. hic.

Surge, propra amica mea, columba mea. Cant. 2. 10. Apostoli comparantur columbis, tum propter alias analogias alibi recen-

fitas, tum quia columba indulgentissima est erga foetum. Etenim, ut Naturalista tradunt, columba veniente frigore nidificans, & partum nido immittens, suas etiam plumas avellit, ut parvuli foetus melius cubent. Quò fit, ut ipsa læpè mater gelu contabescat. I. Theff. 2. 7. *facti sumus parvuli in medio vestrum, tanquam si nutrix fovet filios suos.* Corn. à Lap. hic.

Ferculum sibi fecit Rex Salomon. Cant. 3. 9. Mens præterea charitate, Zelò animarum, & Spiritu Apostolicò flagrans, & prædicans Christum crucifixum, vocatur ferculum Christi: Christi enim nomen, fidem, & cultum, circumfert per omnes gentes. Unde ferculum Christi fuit S. Paulus, & Apostoli, inquit Theodoret. Imò Christus ipse Act. 9. 15. *vas electionis est mihi iste, ut portes nomen meum.* Id. hic.

Emissiones tuæ &c. Cant. 4. 13. Per emissiones paradisi Sanctissimi Apostoli, veluti deliciarum horti, intelliguntur. Philo Carpath. hic. Pro emissiones Hebr. *Apostolatus*; Lat. *legatus* vel *missus*. Unde Apostoli emissiones paradisi, velut lavacrum sacri fontis habentis intelliguntur; qui tanquã mala Punica foris rubentes in laboribus, & arumnis; postremùm & Sanguine Martyrii, permultos hominum Christi fidei veluti grana pepererunt; hisque tanquam parvulis fructus suavissimos arborum cœlestium, ad fidei incrementum, & charitatis opera, præbuerunt. Philo Carpath. cit. Corn. à Lap. cit.

Crura illius columna marmorea. Cant. 5. 15. Crura symbolum sunt ingressus, & progressus. Significant ergo itinera Christi, & protectiones, quibus per Judæam; per Apostolos verò, & viros Apostolicos, omnes gentes Evangelizando obivit; fuisse puras, rectas, fortes, & validas; ita ut nemo eas sistere, remorari, vel impedire, posset. Hinc multi per columnas has accipiunt Apostolos, qui, quasi pedes, Christum detulere per totum orbem; adeò fortes, & robusti; ut columnæ marmoreæ esse viderentur, *fundata super bases aureas*, tum Christi Ephes. 2. 20. tum charitatis: charitas enim est, quasi aurum solidissimum. Ita Philo Carpath. S. Nyssenus, S. Ambrosius in Pl. 118. Cornelius cit.

Per crura Apostolos intelligimus, per quos universum Mundum circuevit, & fidem, eis prædicantibus, populis audientibus sparsit. Sed crura columnæ marmoreæ esse perhibentur; quia Ecclesiam inflexibiliter sustinent; dum contra omnes adversarios eorum prædicationibus, & exemplis, roboratur. S. Greg. hic.

Quam pulchri sunt gressus tui. Cant. 7. 1. Gressus Ecclesiæ sunt veloces prædicationes Apostolorum; per quos in omnem terram Evangelium insonuit. S. Thom. Aqu. hic.

Quasi columba medæcanis. II. 59. 11. Apostoli dicuntur columbæ I. propter cordis compactionem. Nahum 2. *gem. nes, ut columba*, II. propter vitæ simplicitatem Math. 10. *simplices sicut columbæ* III. propter contemplationis altitudinem, vel velocitatem. Pl. 54. 7. *quis mihi dabit pernas sicut columbæ? & volabo.* IV. Pro-

4. propter conscientiae puritatem. Cant. 5. 1. 2. *Oculi ejus sicut*. S. Thom. hic.

Et in manu ejus calculus [I. 6. 6. Hebr. *carbo*, vel *pruna ignita*. S. Hier. *lappillus*, seu *gemma*. Alcazar in Apoc. 2. 17. not. 5. Seraphim sunt Apostoli Evangelium praedicaturi; quod, quia erat Summa difficultatis, & quasi ignem complecti, hinc timidi forcipe acceperunt carbonem de altari; id est, timide accesserunt ad labores & persecutiones. Sed ubi eum acceperunt, & inspexerunt, viderunt eum, non esse carbonem, sed carbunculum: quia labores hi, & cruces, pro Christo per charitatem, qua accensi erant, eis dulcissimi, & pretiosissimi, evaserunt. Corn. à Lap. hic.

Qui sunt isti, qui ut nubes volant? & quasi columbae ad fenestras suas? [I. 60. 8. aeti dicit: Apostoli mei sunt: ipsi volant, nullo quieti otio; sed impellente Spiritu Sancto, cunctis gentibus pluviam salutis doctrinae portant. Ipsi sunt quasi columbae simplices, at tamen serpentis prudentiam habentes. Columbae istae singulae stant ad fenestras suas; id est, exercent, quas acceperunt. Spiritus Sancti gratia divitas, semper praedicando volantes ut nubes, semper contemplando per illas fenestras suas caelum suspicientes, meditando gementes, gemendo meditantis. S. Rupertus in Jf. hic.

Animum placabilem Domino. [I. 61. 2. Annus est Christus; duodecim menses duodecim Apostoli. S. Anselmus in Elucidario.

Super muros suos &c. [I. 62. 6. Qui nam sunt custodes super muros Jerusalem? qui tota die, & tota nocte, non tacent, nisi Apostoli? S. Rupert. hic.

Siabunt super illas piscatores. Ezech. 47. 10. Apostoli vocantur piscatores potius, quam venatores: quia ipsi non violentis caedibus, sed dulcibus sermonibus, & moribus, suaviter traxerunt homines ad Christum; ac sensim eos in retia Ecclesiae compulerunt, ut vivos caperent ad meliorem vitam. Corn. à Lap. hic.

Dabo ei vinizores. [I. 2. 15. Vinizores ejus Apostoli sunt, praedicatores veritatis. S. Rupert. hic.

Ponam duces Juda, sicut caminum ignis in lignis. Zach. 12. 6. Alleg. dabo Apostolos, qui instar ignis totum Mundum amore Dei inflammabunt. Corn. à Lap. hic.

Ex Novo.

Simile est regnum caelorum grano sinapis. Matth. 13. 31. Sinapis, praedicatio est, & Apostoli: pauci enim videntur hi, & totum orbem occuparunt. Theophyl. hic.

Canes lingeant ulcera ejus. Luc. 16. 21. Sicut canes, ita & Apostoli, medicamentum lingua ferunt; quia praedicando sanant. S. Euseb. Emis. ser. 5. post Dom. 2. Quadrag.

Fragmentorum cophini duodecim. Luc. 9. 17. Illi duodecim cophini, signant duodecim Apostolos. Ex quo datur forma praedicatoribus, ut non novas & de cordibus suis

adinveniant: quia Dominus non creavit novos panes ad reficiendam turbam. Sed sicut Dominus multiplicavit divina benedictione quinque panes hordeaceos, sic omnis abundantia verae doctrinae sumi debet ex fundamento Sacrae Scripturae multiplicanda per orationem, qua in caelum respicitur; & devotione, qua benedicuntur; & meditatione, qua frangitur; & praedicatione, qua distribuitur, & explicatur. S. Bonav. hic.

Rabbi, nunc querebant te Judaei lapidare, & iterum illuc vadis? Joan. 11. 8. Respondit JESUS: *nunquid duodecim sunt horae dies &c.* Quid sibi vult ista responsio? ut diem se esse ostenderet, duodecim discipulos elegit. Si ego sum, inquit, dies, & vos horae. Nunquid horae diei consilium dant? horae diem sequuntur, non dies horas. S. August. tr. 49. in Jo. Similiter explicat V. Beda. hic.

Pedes ejus similes aurichalco. Apoc. 1. 15. Apostoli Christi pedes dici possunt, ut qui solida sint Ecclesiae fundamenta; & ad Magistri exemplum, in tentationis camino egregie probati, & examinati. S. Andreas Caes. Ep. hic serm. 1. Apostoli, qui univolum orbem terrae obierunt, & Evangelium praedicarunt, per allegoriam Pedes Domini dicuntur. Clem. Alex. lib. 2. paedag. c. 8.

Mulier amicta sole, & luna sub pedibus ejus; & in capite ejus corona stellarum duodecim. Apoc. 12. 1. Ecclesia Christi lumine cincta, gloriam calcet temporalem; duodenarii Apostolorum numero caput ornatur Ecclesiae. V. Beda. hic.

Cum dicuntur *duodecim porta Jerusalem* Apoc. 21. 12. & una porta Christus, & duodecim portae Christus; quia in duodecim portis Christus, & idem duodenarius numerus Apostolorum. S. Aug. in Pf. 86.

Duodecim portae duodecim sunt Apostoli; per quos introitum, simul & accessum, ad Patrem nostri sumus. S. Andreas Caes. Ep. serm. 23. hic.

§. II.

Apostolorum laudes, gloria, potestas. &c.

Ex Veteri, & Novo.

In omnem terram exivit sonus eorum. Pf. 18. 5. Hebr. *exivit regula*, vel *norma*, vel *perpendicularium*, vel *architectonica eorum*. Philipp. Diez tit. Apostoli. Aquila: *exivit ordo eorum*. B. Theodoret. hic.

In omnem terram exivit sonus eorum. Pf. 18. 5. Secundum Aquilam: *in omnem terram exivit ordo eorum*. Nam nec sermonem, inquit, emittentes, nec verba proferentes; sed regulam, & proprium ordinem, demonstrantes; omnem terram, atque mare, ad divinas laudes decantandas iavitant. B. Theodoretus hic.

Oculi mei ad fideles terra, ut sedeant mecum. Pf. 100. 6. Si scire cupis, quam verè

verè hoc dictum sit ad beatos Apostolos animum adijce. Nam ipsi *terra fideles* erant: quippe cum per eorum fidem universus terrarum orbis salutis prædicatione completus sit. Igitur hi fideles unà cum Domino sedent, illud audientes: vos autem *sedebitis super sedes duodecim, judicantes duodecim tribus Israel.* Matth. 19. 28. O ingens miraculum! lutei sedent; & corporis expertes adsunt! S. Chrysoft. hic.

Galilea gentium. Matth. 4. 15. Idem est, quod *transmigratio*, ait S. Greg. Unde Apostolos non nisi Galilæos, id est, transmigrantes; qui scilicet hospites terræ, & cives cœli forent, elegit. Corn. à Lap. in Matth. c. 4.

Vos estis sal terræ, vos estis lux Mundi. Matth. 5. 13. 15. Cur Dominus, post exhortationem ad patientiam, suos discipulos dicit sal, & lucem? Extollitur magna charitas Apostolorum, quod inter persecutiones sint sal, & lux, toti intenti ad aliorum bonum, & salutem. Sylv. hic q. 1. Lux non ad seipsam, sed ad alios est creata. Sim. Cassianus lib. 8. c. 16. Luci adhaerentes lux esse meruerunt. S. Paschasius l. 3. in Matth. Quæ illa lux, cui Discipuli comparantur? an lux lampadis, vel candelæ? non: talis enim lux lucet ex consumptione olei, vel ceræ; lux autem Apostolica nullius dispendiò fulget. Estne lux diei, vel Solis? non: nam splendet solum die, nocte definit: lux autem Evangelica nunquam, & nusquam disparet; & ideo nec lux lunæ, nec auroræ est, quia hæc die obscurantur. Dico: est lux solis, lunæ, auroræ, & stellarum. Sylveira addit. Evang. hic.

Vos estis sal terræ. Matth. 5. 13. Plin. l. 31. 10. Sal est igneæ, & aqueæ naturæ, continens duo elementa, ignem, & aquam. Ignem, quia auro est instar ignis; & si in ignem projiciatur, eum acuit, & accendit: aquam, quia sal, inpersa aquâ, in eam liquefit, & dissolvitur. Apostoli fuere sal terræ, quia igneâ suâ vi eam amore Dei accenderunt; & igneâ suâ eloquentiâ, & sapienciâ, eam aridam humectarunt, irrorarunt, & fecundarunt; ut fruges bonorum operum, & virtutum, proferret. Sal sitim excitat: sic Apostoli excitaverunt sitim rerum cœlestium. Corn. à Lap. hic.

Sedebitis super sedes duodecim &c. Matth. 19. 28. O ingens miraculum! lutei sedent, corporis expertes adsunt. S. Chrysoft. in Pl. 71.

Ex Patribus.

Boni flores Apostoli, qui diversorum scriptorum, atque operum, fuderunt odorem. S. Ambr. in Pl. 118. Oclon. 6. Et nã auferas de ore meo &c.

Leguntur modò verba piscatorum, & colla subduntur oratorum. S. Aug. de verb. D. l. 59. Ipse itaque Apostolos suos vivæ lucis fonte perfudit; ut ipsi postmodum universum Mundum, tanquam duodecim solis radii, ac totidem lampades veritatis, illuminarent. Idem de temp.

fer. 2. Pent. f. 1. Quanti oratores, quanti periti, quanti Philosophi hujus Mundi, ab illis piscatoribus irretiti sunt, ut ad salutem de profundo attraherentur. Id. f. 63. de div.

Pauci homines totum ceperunt Mundum. S. Chrysoft. f. de Pent.

Non aberraveris, si tubas vocaveris ora Apostolorum; non tubas quidem aëreas, sed aurò pretiosiores, & gemmis magnificentiores. Id. in Pl. 46.

Apostoli oculi, & lumen totius Mundi. S. Macarius hom. 1.

Quid ergo docuerunt, vel docent nos Apostoli sancti? non piscatoriam artem, non scenofactoriam, non Platonem legere, &c. docuerunt me vivere. Putas, parva res est, scire vivere? magnum aliquid, imò maximum. Non vivit, qui superbiam inflatur &c. S. Bern. f. 1. in festo SS. Petri, & Pauli. Docuerunt homines in carne angelicè vivere; docuerunt, quid credendum, quid sperandum, quid amandum, Sim. de Cass. l. 14. in Jo. 21. v. 19.

Oculi Christi, Apostoli sunt, qui scientia lumen universo corpori Ecclesiæ præstant. S. Isid. Comment. in Gen. c. 31.

Audacter dixerim, neque in miraculis Apostoli ita mirabiles apparuerunt, sicut in contentu rerum: neque in efficacia verbi tam homines commoverunt, ad novitatem vitæ prædicando, quam bona externa sperando. Corn. à Lap. in 1. Petri 5. 2. *Neque turpis lucri gratia.*

§. III.

Apostolorum Vocatio, Electio, Missio.

Ex Veteri, & Novo.

Posui arenam terminum mari præceptum sempiternum. Jer. 5. 22. S. Greg. l. 9. mor. c. 5. Arenam Dominus mari terminum imposuit, quia, ad frangendum Mundi gloriam, abjectos, & pauperes elegit. Cujus nimirum maris fluctus intumescunt, cum potestates sæculi ad communionem persecutionis exiliunt; sed transire arenam nequeunt; quia despectorum miraculis, & humilitate franguntur. Sylv. in Matth. 4.

Relictis retibus secuti sunt eum. Matth. 4. 20. Triplex fuit horum Discipulorum vocatio. Una ad simplicem notitiam, quæ Jo. 1. describitur. Secunda fuit ad familiaritatem, Luc. 5. 8. 11. quando Petrus, visâ miraculosâ piscium captione, prociat ad genitum Jesu. Tertia fuit ad Apostolatam, quando omnia reliquerunt. Dion. Carth. hic.

Ecce ego mitto vos sicut oves in medio luporum. Matth. 10. 16. Qui vult esse verus Apostolus Christi, cogitet, se mitti quasi ovem inter lupos, ac proinde sit prodigus vitæ, æstimet se perditum, sit resolutus ad labores, crucces, mortem, pro Christo. Corn. à Lap. hic.

Mitte illos binos. Luc. 10. 1. Cajet: mutuum testimonium, mutuum motum custodiant, mutuum consolationem, Jesus constituit in Discipulis peregrinantibus. Sylv. addit. in Luc. 10.

Nisi

Nisi virgam. Marci 6. 8. Quid est virga, nisi preferenda potestatis insigne, & ulcifcendi instrumentum dolores? Ergo humilis Domini, (*in humilitate enim iudicium ejus sublatum est*) humilis, inquam, Domini præceptum. Discipuli ejus humilitatem officiis exequentur: eos enim misit ad seminandam fidem, qui non cogere, sed docere; nec vim potestatis exerceant, sed doctrinam humilitatis attollerent. S. Ambr. hic.

Designavit Dominus & alios. 72. Luc. 10. 1. Cur, præter 12. Apostolos, discipuli 72. designantur? Respond. Num. 72. & 12. Judæis semper fuit in magno honore: iste propter 12. Patriarchas; ille verò, juxta Salmeronem, Maldon. Baronium, Corn. à Lap. propter 70. Seniores, quos Moyses ad totius populi causas destinavit Numer. 11. 14. ut ita æqualiter divisi, 72. in 12. tribubus, ex unaquaque tribu sex Judices essent. Sic Christus in Ecclesia sua elegit 12. Apostolos, tanquam Ecclesie totius principes; & 72. discipulos, ut ita æqualiter distributi cuilibet Apostoli 6. discipuli obvenirent in ministerium Verbi Dei. Jf. 6. 2. Sex alis stabant Seraphim servientes Deo; ita Apostolo cuius, tanquam Seraphino in Ecclesia, dat sex alas, seu sex operarios ad messem Evangelicam: tot enim alas voluit Deus in ministris suis suo ipsius obsequio, quot etiam destinavit in bonum, & salutem animarum nostrarum. 2. Ex 15. 27. In Elim juxta 12. fontes aquarum 72. palmae erant. Interpretes 72. fuerunt, qui rogatu Ptolomæi Scripturam ex Hebræo transulerunt. Concilium magnum Seneclæ ex 72. Senioribus constabat. Juxta S. Isid. l. 1. etymol. 22. in veste Pontificis 72. mala Punica, & totidem tintinabula erant Ex 28. 33. Sic & Christus designando hos discipulos, dedit Eccl. suæ 72. palmas victrices de inimico; 72. Interpretes ac Magistros Sacræ Scripturæ. 72. Viròs magnos, regimen, & consilium; 72. tintinabula circumdata malò Punico ignitæ charitatis ad docendum, & prædicandum. 3. S. Aug. in qq. Evang. Beda, Hugo; per hunc numerum ostendit Dominus, quod per hos, & eorum sequaces, erat annuntiaturus Mundo fidem Trinitatis. Unà die per 24. horas à Sole totus illustratur orbis. Sol ergo per triduanum ambitum 72. horas facit. Christus, qui se Diem, & Lucem, vocat; per hunc prædicantium numerum significat, fidem, & lucem Trinitatis toti orbi annuntiare, & per eam Mundum maximè illuminare. 4. Beda, Bonavent. &c. 72. mittuntur, qui totidem linguarum gentibus prædicarent: ut sicut primò Apostoli propter 12. tribus Israel; ita & hi propter exterarum gentes destinarentur imbuendas. Juxta Aug. Hieron. Prosperum, &c. in 72. linguas & gentes, divisi fuerunt homines in dispersione Babel, ut Christus D. omnium gentium, & linguarum se Redemptorem ostenderet, 72. discipulos elegit, ut 72. gentibus responderent; ac sic cuique genti, ac linguæ, Christus suum attribuit Discipulum; ut illius Curatorem, ac præceptorem. Sylv. in Luc. 10. c. 18. q. 2.

Neque per am, neque calcamenta. Luc. 10. 4. Utrumque de corio mortui animantis confici solet, nihil autem in nobis Dominus Jesus mortale vult esse. S. Ambr. hic.

Cur ex Galilæa Christus primos elegit Discipulos? Chrysoft. & Rupertus ajunt: Bethsaida una erat ex illis civitatibus, quæ maximè incedula, & peccatrices, erant. Unde ait Christus Matth. 11. 21. *va tibi Corozaim, va tibi Bethsaida &c.* Dei gratia enituit, dum ex medio tanta pravitatis tres Apostolos præclarissimos eduxit. Sylv. in Jo. 1. q. 10.

Cur Nathanael, qui Domino perhibuit tantum testimonium, Jo. 1. 49. in Apostolis non numeratur? Intelligere debemus, ipsum Nathanaelem eruditum, & peritum legis, fuisse: propterea noluit illum Dominus inter Discipulos ponere; quia idiotas elegit, unde confunderet Mundum. S. August. tr. 7. in Joan. Vide ibi plura.

Ex Patribus.

S. Chrysoft. in illud Ps. 46. 3. *Dominus excelsus, terribilis, rex magnus super omnem terram, ita ait:* Erat etiam antea magnus, sed ignorabatur. *Mundus per ipsum factus est, & Mundus cum non cognovit.* Jo. 1. 10. Nunc autem hoc quoque præclare gessit, quod nos sibi familiaritate jungendo Rex magnus effectus est. Quidni enim magnus, qui pauperes, piscatores, illiteratos, privatos, numero undecim, obscuros, peregrinos, piscibus magis mutos, unicam tunicam habentes, calceis carentes, nudos, per universum orbem terrarum misit, & veluti mandatò omnes cepit.

Enumeratis adversitatibus S. Pauli ex 2. Cor. 11. v. 23. ait S. Chrysoft. tomo 6. f. de Verb. Apost. hi sunt veri Apostolatùs characteres.

Aliter eligit Mundus, aliter Christus: Mundus, quia confidit in potentia, & opulentia, eligit ad honores, nobiles, potentes, sapientes, divites. E contra Dominus, quia est summè sapiens, & dives; non formidat humanam potentiam, non miratur humanam sapientiam, non aspicit humanam opulentiam. Non igitur eligit nobiles, vel potentes; sed infirmos, & ignobiles: non philosophos sapientes; sed piscatores simplices: non gloriosos, & divites; sed pauperes & abjectos. S. Bonav. f. 2. de S. Mathia Ap.

§. IV.

Apostolorum fragilitas, & defectus, ante adventum S. Spiritus.

Pelli mea, consumptis carnibus, adhaesit os meum. Job. 19. 20. In osse fortitudo, in carnibus verò infirmitas corporis designatur. Quia igitur Christus & Ecclesia, una persona est,

est ; quid per os , nisi ipse Dominus , de signatur ? quid per carnem , nisi Discipuli ? qui Passionis ejus tempore infirma sapuerunt. Per pellem verò ; quæ , exterior carne , manet in corpore ; quid nisi illæ Sanctæ feminae figurantur , quæ ad præparanda subsidia corporis , exterioribus Domino ministeriis serviebant ? cum ad crucis horam ventum est , ejus Discipulos gravis ex persecutione Judæorum timor invasit. Fugerunt singuli , mulieres astiterunt. Quasi ergo consumpta carne os Domini pelli suæ adhæsit ; quia fortitudo ejus Passionis tempore , fugientibus Discipulis , juxta se mulieres invenit. S. Greg. l. 14. mor. c. 23.

Dispersa sunt omnia ossa mea. Pf. 21. 15. Ossa vocat sacros Apostolos , quoniam & corpus Ecclesiam nominat ; robur autem corporis ossa sunt : ab his enim , quidquid in corpore mollis & fluxi est , sustentatur. Dissipati autem sunt omnes tempore crucis , instar aquæ , huc & illuc , dispersi. B. Theodoretus hic.

Dereliquit me virtus mea , & lumen oculorum , & ipsum , non est mecum. Pf. 37. 11. Petrum vocat Christum virtutem , propter confessionem fidei. Tuus enim Petrus , & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. Is eum reliquit inficiatus. Lux autem sunt omnes Apostoli , quibus dixit ; vos estis lux Mundi. Matth. 5. 14. Hi erant lux oculorum , duorum testamentorum ; Legis , & Evangelii ; qui , quò tempore crucifixus fuit , non erant cum Christo. S. Chryso. hic.

§. V.

Apostolorum virtus , fortitudo , acceptio S. Spiritu.

Ex Veteri , & Novo.

Spiritus Domini induit Gedeon. Judic. 6. 34. Sept. *Spiritus Domini fortificavit Gedeon.* Metaphora sumpta ab armis , quibus induimur. Porro Spiritus S. ille amor est in Deum , inexpugnabilem reddens amatorem. Hac armaturâ voluit Dominus Apostolos indutos progredi ad hostes vincendos. *Sedete in civitate , quoadusque induamini virtute ex alto.* Luc. 24. 49. Ubi Maldonatus : milites erant Christi regnum expugnaturi. Spiritus Sanctus erat instar armorum. S. Chryso. in Cat. noluit milites suos inermes in aciem prodire. Efcob. t. 3. Colloq. Chr. l. 10. sect. 1. obi. 2.

Lingua mea calamus scribe. Pfalm 44. 2. Quia eorum linguæ sunt tanquam ca-

lamus , qui a Spiritu scribente dirigitur. Sylv. in Act. 1. q. 5. *Apparuerunt illis dispersa lingua.* Act. 2. 3.

Erunt quasi fortes Ebraim , & Israhelur cor eorum quasi à vino. Zach. 10. 7. de Apostolis , & eorum successoribus , dictum est. De Ponte in Cant. Exhort. 29. §. 2.

Descendit S. Spiritus in formam linguæ , quasi ignis , & sedit super singulos eorum. Act. 1. 3. Id est , super eorum capita. Cum autem ornamentum capitis sit corona , non indignum erit , illam formam ignis super caput , coronam capitis appellare. Sicut vocat S. Cyrill. catech. 17. dicens : in specie linguarum ignearum sedit super Apostolos , ut novæ coronæ spirituales imponerentur capiti illorum. Id. in Cant. 3. Exh. 38. §. 2.

Multo pleni sunt isti. Act. 2. 13. Inebriati sunt sobriâ ebrietate , quæ peccatum mortificat , & cor vivificat. Ebrietate omnino contrariâ illi corporeæ ebrietati : illa enim & cognitorum inducit oblivionem ; hæc autem etiam ignoratorum noticiam donat. Inebriati sunt , bibentes vinum spiritualis vitis , illius , quæ dicit : ego sum vitis. Jo. 15. 5. S. Cyrill. Jerof. catech. 17. Erant quidem ebrii , sed amore , sed spiritu , sed fervore. S. Laur. Just. tr. de compunct.

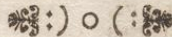
Ex Patribus.

Apostoli , qui prius tremebant , & formidabant ; post Spiritus S. acceptionem , in media pericula profilierunt , per ferrum , ignem , bestias , pelagus ; & ad omnem calamitatem intrepidi se exposuerunt. S. Chryso. l. 74. in Jo.

Seraphim ardentes , sive incedentes , interpretantur. Qui sunt Seraphim , nisi Apostoli ; quos utique ardentes , atque incedentes , decimâ die post Asc. ejus , effecti Spiritus Sanctus. S. Rupert. hic.

S. Basilius ep. 175. refert artem aucupandi columbas ; dum aucupes , captâ unâ , vel alterâ columbâ *agresti* , cicurem illam reddunt ; & alis odoriferò unguentò limitis , eam è columbario exire permittunt . ut conjungatur *agrestibus* : quæ , illius fragrantia attractæ , eam sequuntur & in ejus columbario manent. Sic Discipuli *agrestes* unguentò Spiritus Sancti illi &c. Lud. de Ponte in Cant. Exh. 15.

§. 21.

TITU.